

МОТИВИ

към проект на Наредба за изискванията към системата на управление на застрахователите и презастрахователите

Причини, налагащи приемането:

С Кодекса за застраховането (КЗ), обн. ДВ бр. 102 от 29.12.2015 г., в законодателството на Република България са въведени разпоредбите на Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II). Наред с изискванията относно финансовото състояние на застрахователите и презастрахователите Директива Платежоспособност II и съответно КЗ предвиждат изисквания към системата на управление на застрахователите и презастрахователите, която да създава условия за управление и ограничаване на рисковете, пред които са изправени и които не могат да бъдат обхванати единствено посредством капиталовите изисквания и другите инструменти за количествена оценка на риска.

Законовата делегация за приемане на Наредба за изискванията към системата на управление на застрахователите и презастрахователите е уредена в чл. 77, ал. 5 от КЗ.

В посочената разпоредба на КЗ е предвидено, че КФН с наредба следва да определи по-подробни изисквания към системата на управление на застрахователите и презастрахователите в съответствие с принципите, уредени в КЗ, когато това е необходимо за спазване на насоките на Европейския орган по застраховане и професионално пенсионно осигуряване (Европейския орган).

Наред с горесцитираната разпоредба на КЗ, в която е уредена обща законова делегация за приемане на наредбата, в КЗ се съдържат и други разпоредби, които препращат към общата законова делегация за приемане на наредбата, включително в чл. 90, ал. 8 от КЗ е предвидено, че сроковете и условията за предоставянето от страна на застрахователите и презастрахователите на информацията за резултатите от всяка собствена оценка на риска и платежоспособността се определят в наредбата по чл. 77, ал. 5 от КЗ и в чл. 111, ал. 4 от КЗ е предвидено, че застрахователят, съответно презастрахователят, представя информация за изпълнението на прехвърлените функции или дейности по ред, определен в наредбата по чл. 77, ал. 5 от КЗ.

В изпълнение на посочените законови делегации, съдържащи се в КЗ, с проекта на наредба се предлага и въвеждането на изисквания, които са в съответствие със следните насоки на Европейския орган, които КФН е обявила, че възнамерява да спазва или е подкрепила при приемането им, както следва:

1. Насоки относно системата на управление (EIOPA-BoS-14/253 BG) заедно с Техническия анекс към тях, които включват базовите указания на Европейския орган относно основните аспекти на системата на управление на застрахователите и презастрахователите, като изискванията към организацията и дейността на техните управителните и контролни органи, изискванията за квалификацията и надеждността на техните членове и към лицата, които упражняват други ключови функции, управлението на риска, структурирането и дейността на ключовите функции, политиките на

застрахователя регламентиращи най-важните аспекти от неговата дейност, вътрешния контрол, прехвърляне на дейности към външни изпълнители и специфични аспекти на системата на управление на ниво група от застрахователи и презастрахователи;

2. Насоки относно собствената оценка на риска и платежоспособността (СОРП) (ЕЮРА-ВоS-14/259 BG), които включват основните указания във връзка с извършването на този важен процес в рамките на системата за управление на рисковете на застрахователя или презастрахователя;

3. Насоки за възлагане на дейности на доставчици на облачни услуги (ЕЮРА-ВоS-20-002), които предвиждат специфични изисквания за тази група дейности, които поради факта, че се възлагат на доставчици на облачни услуги, т.е. услуги, предоставяни чрез обработка на данни в облачно пространство, са източник на допълнителни рискове, които налагат поставянето на по-високи изисквания за сигурност;

4. Насоките за сигурност и управление на информационните и комуникационните технологии (ЕЮРА- ВоS-20/600), чието приемане е подкрепила на заседанието на Съвета на надзорниците на Европейския орган, проведено през септември 2020 г. и които са публикувани на страницата на Европейския орган. Тези насоки поставят изисквания за гарантиране спазването на поверителността, целостта и наличността на информацията и/или на информационните системи, като гаранция за ограничаване на оперативния риск на който застрахователят е допълнително изложен в резултат на използване на високи технологии за съхранение, обработка и достъп до данни;

5. Насоки относно разглеждането на жалби от застрахователни предприятия (ЕЮРА-ВоS-12/069 BG), които поставят изисквания във връзка прилаганите от застрахователите процедури за разглеждане на жалби, подадени от ползватели на застрахователни услуги. В чл. 104, ал. 6 от КЗ е предвидено, че с наредба КФН може да определя допълнителни изисквания към реда за уреждане на застрахователните претенции, когато това е необходимо за спазване на насоки, приети от Европейския орган. Съгласно чл. 104, ал. 2 от КЗ редът за уреждане на претенции и вътрешните правила на застрахователите, които го регламентират, включват и процедурите, по които застрахователят разглежда жалби, подадени от ползватели на застрахователни услуги. На основание тази разпоредба на КЗ с проекта на наредба е предложено въвеждането на изисквания в съответствие с горепосочените Насоки относно разглеждането на жалби от застрахователни предприятия (ЕЮРА-ВоS-12/069 BG) на Европейския орган, които КФН също е обявила, че възнамерява да спазва. Въвеждането на насоките с настоящия проект на наредба е обосновано, доколкото с тези насоки се поставят указания за сформирание на функция по разглеждане на жалби в рамките на застрахователя, а функцията е институт на системата на управление на застрахователя по смисъла на чл. 78 от КЗ. След приемане на насоките от страна на Европейския орган през 2013 г. КФН предприе административни мерки за тяхното спазване, като бяха изпратени писма на застрахователите за привеждане на дейността с техните изисквания. Този подход обаче не е достатъчно ефективен и не осигурява последователно спазване на изискванията, без наличието на подробна национална нормативна уредба.

При разработването на проекта на наредба наред с основните изисквания на Насоките относно системата на управление и на Насоките относно собствената оценка на

риска и платежоспособността са взети предвид и обяснителните документи, включени в окончателните доклади по приемане на съответните насоки на Европейския орган. Посочените документи съдържат допълнителни разяснения, които позволяват допълване съдържанието на основните изисквания, доизясняване на правилата за поведение и допринасят за по-точното изпълнение на съответните изисквания от страна на застрахователите и презастрахователите и за по-голямата ефективност на застрахователния надзор за тяхното спазване.

Предвид въведената нова уредба относно системата за вътрешен контрол в застрахователите и презастрахователите, в това число относно ключовата функция за съответствие и функцията по вътрешен одит, с предлагания проект на наредба се предвижда изричната отмяна на Наредба № 32 от 13.09.2006 г. за изискванията към организацията и дейността на службата за вътрешен контрол на застрахователя, презастрахователя и на лицата, включени в застрахователна или презастрахователна група, която приета на основание отменения Кодекс за застраховането. Предлага се изрична отмяна и на Наредба № 5 от 15.10.2003 г. за извършване на дейност като застрахователен брокер и застрахователен агент, приета на основание отменения Закон за застраховането.

С проекта на наредба се предвиждат съответни изменения и допълнения в Наредба № 48 от 20.03.2013 г. за изискванията към възнагражденията, така че същата да бъде приведена в съответствие с действащия КЗ и с изискванията относно политиките за възнагражденията на застрахователите и презастрахователите, въведени с предложения проект на наредба.

Цели, които се поставят с приемането на наредбата:

С проекта на наредба се цели завършването на уредбата на системата на управление на застрахователите и презастрахователите в съответствие с КЗ и насоките на Европейския орган, като по този начин се създадат условия за по-добро управление на рисковете, пред които са изправени застрахователите и презастрахователите и се засилват гаранциите за защита на интересите на ползвателите на застрахователни услуги.

С проекта на наредба се цели също така отразяване на препоръки към КФН, дадени от Европейския орган по приключила партньорска проверка във връзка с прилагането на принципа на пропорционалност при ключовите функции на застрахователите и презастрахователите, които имат за цел да гарантират избягването на конфликти на интереси в случаите на изпълнение на повече от една ключова функция от едно и също лице или изпълнението на ключова функция от лице, което е член на управителен или контролен орган на застрахователя или презастрахователя.

С проекта на наредба се цели и допълване на изискванията относно разглеждане на жалби от застрахователи в съответствие с насоките на Европейския орган, което непосредствено ще допринесе за повишаване на защитата на правата и интересите на ползвателите на застрахователни услуги, а също така и създаване на ясни нормативни гаранции за защита на тези интереси.

Очаквани резултати от прилагането:

С проекта на Наредба за изискванията към системата на управление на застрахователите и презастрахователите ще се завърши уредбата на системата на

управление и ще се създадат условия за по-надеждно управление на застрахователите и презастрахователите и за по-ефективен надзор върху тях.

С проекта на наредба ще се усъвършенства уредбата на разглеждането на жалби на ползватели на застрахователни услуги.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Предлаганият проект на Наредба за изискванията към системата на управление на застрахователите и презастрахователите няма пряко отражение върху бюджета на КФН и не е необходимо осигуряване на допълнителни разходи/трансфери/други плащания.

Прилагането на наредбата е свързано с допълнителни разходи за поднадзорните лица, като финансовите средства, човешките ресурси и другите средства, необходими за прилагане на новата уредба, са част от ресурсите за цялостното прилагане на режима „Платежоспособност II”, който вече е въведен с Кодекса за застраховането.

За да се намали административната и финансовата тежест върху застрахователите и презастрахователите във връзка с прилагането на наредбата е предложен общ отлагателен срок от 6 месеца за привеждане на политиките, процедурите и други вътрешни документи на застрахователите и презастрахователите в съответствие с изискванията на наредбата, а по отношение изискванията на глава четвърта (Изисквания към сигурността и управлението на информационните и комуникационните технологии на застрахователите и презастрахователите) е предвиден по-дълъг отлагателен срок от 18 месеца за привеждане в съответствие.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Проектът на наредба не съдържа разпоредби, които представляват мярка по транспониране на акт на правото на Европейския съюз, поради което не е приложена справка за съответствието му.

На основание чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове (ЗНА) проектът заедно с мотивите е публикуван на интернет страницата на КФН. На основание чл. 26, ал. 4, изречение първо от ЗНА, срокът за предложения и становища по проекта, публикуван за обществени консултации, е 30-дневен.